

L'ECLÈCTICA

**HERTA
MÜLLER**

PREMI NOBEL DE LITERATURA

**EN
TERRES
BAIXES**

bromera

L'ORACIÓ FÚNEBRE

A l'estació, els parents caminaven al costat del tren fumejant. A cada passa que feien movien el braç aixecat i saludaven.

Darrere la finestreta del tren hi havia un jove dret. El vidre li arribava per sota els braços. Aguantava un ram desfullat de flors blanques a l'alçada del pit. Tenia la cara rígida.

Una dona jove sortia de l'estació amb una criatura d'aspecte ensopit. La dona era geperuda.

El tren anava cap a la guerra.

Vaig apagar el televisor.

El pare reposava en un taüt al mig de l'habitació. A les parets hi havia tantes fotos penjades que ja no es veia la paret.

En una de les fotos, el pare era la meitat d'alt que la cadira a la qual s'agafava. Duia un vestit i les seves cames tortes eren plenes de sacsons. El seu cap sense cabells tenia forma de pera.

En una altra foto, el pare anava vestit de nuvi. Només se li veia la meitat del pit. L'altra meitat era un ram desfullat de flors blanques que la mare tenia a la mà. Els seus caps eren tan a prop que els lòbuls de les orelles es tocaven.

En una altra foto, el pare es veia dret com un ciri davant d'una tanca. Sota les seves sabates altes hi havia neu. La neu era tan blanca que el pare es veia flotant damunt d'un espai buit. Tenia la mà aixecada per damunt del cap, com per a saludar. Al coll de la seva jaqueta hi havia unes runes.

A la foto del costat, el pare duia una aixada a l'espatlla. Darrere d'ell, una tija de blat de moro s'enlairava cap al cel. El

pare duia un barret. El barret projectava una ombra tan ampla que ocultava el rostre del pare.

En la foto següent, el pare es veia assegut al volant d'un camió. El vehicle anava carregat de caps de bestiar boví. Cada setmana, el pare duia els animals a l'escorxador de la ciutat. El rostre del pare era estret i cantellut.

En totes les fotos, el pare quedava glaçat enmig d'un gest. En totes les fotos semblava no saber res més. Però el pare sabia més coses. Per això totes aquelles fotos eren falses. I totes aquelles fotos falses, amb aquelles cares falses, havien refredat l'habitació. Vaig voler aixecar-me de la cadira, però el vestit se m'havia congelat a la fusta. El meu vestit era negre i transparent i, quan em bellugava, cruixia. Jo hi estava ficada com el líquid dins d'un got. Em vaig aixecar i vaig tocar el rostre del pare. Era més fred que els objectes de l'habitació. A fora era estiu. Les mosques deixaven anar les larves mentre volaven. El poble s'estenia al costat de l'ample camí de sorra. El camí era ardent i de color torrat, i brillava tant que et socarrimava els ulls.

El cementiri era de còdols. Damunt les tombes hi havia unes pedres immenses.

Quan vaig mirar a terra, em vaig adonar que les soles de les sabates se m'havien girat cap amunt. M'havia trepitjat tota l'estona els cordons llargs i gruixuts, que es cargolaven a les puntes darrere meu. Dos homenets van treure el taüt del cotxe fúnebre, tintinejant, i el van baixar a la tomba amb dues cordes esfilagarsades. El taüt es gronxava. Els braços i les cordes s'allargaven cada cop més. La fossa, malgrat la sequera, era tota plena d'aigua.

El teu pare té molts morts a la consciència, va dir un dels homenets borratxos.

Jo vaig dir: va estar a la guerra. Per cada vint-i-cinc morts li donaven una medalla. I en va portar unes quantes.

Va violar una dona en un camp de naps, va dir l'homenet. Amb quatre soldats més. El teu pare li va ficar un nap entre les cames. Quan vam marxar, la dona sagnava. Era una russa. Després, durant setmanes, vam anomenar naps totes les armes.

Va ser al final de la tardor, va dir l'homenet. Les fulles dels naps estaven negres i enganxades per les glaçades.

Després, l'homenet va posar una pedra grossa damunt del taüt.

L'altre homenet borratxo va continuar parlant:

Aquell any nou vam anar a l'òpera a una petita ciutat alemanya. La cantant tenia una veu tan estrident com els xiscles de la russa. Vam anar abandonant la sala l'un darrere l'altre. El teu pare es va quedar fins al final. Després, durant setmanes, va anomenar naps totes les cançons i totes les dones.

L'homenet bevia aiguardent i se sentia com li bombollejava a la panxa. Tinc tant d'aiguardent a la panxa com aigua subterrània hi ha a les fosses, va dir l'homenet.

Després, l'homenet va posar una pedra grossa damunt del taüt.

El predicador era al costat d'una creu de marbre blanc. Es va dirigir cap a mi. Tenia totes dues mans enterrades a les butxaques de la sotana.

El predicador duia al trau una rosa de la mida d'una mà. Era vellutada. Quan va arribar al meu costat, es va treure una mà de la butxaca de la sotana. Era un puny. Va intentar estirar els dits i no va poder. Tenia els ulls inflats de dolor i va començar a plorar en silenci.

En temps de guerra no hi ha manera d'entendre's amb els compatriotes, va dir. No accepten ordres.

Després, el predicador va posar una pedra grossa damunt del taüt.

Llavors se'm va posar al costat un home gras. Tenia el cap com una mànega i no tenia rostre.

El teu pare se'n va anar al llit amb la meva dona durant uns quants anys, va dir. Quan jo estava borratxo, em feia xantatge i em robava els diners.

Es va asseure sobre una pedra.

Després se'm va acostar una dona seca i arrugada, va escopir a terra i em va dir: ai uix.

El seguici mortuori era a l'altra punta de la fossa. Vaig abaixar la mirada i em vaig espantar perquè se'm veien els pits. Tenia fred.

Tots em miraven fixament amb uns ulls buits. Les pupil·les els burxaven sota les parpelles. Els homes duïen fusells a les espatlles i les dones desgranaven els rosaris.

El predicador estirava la seva rosa. Va arrencar-ne un pètal de color de sang i se'l va menjar.

Em va fer un senyal amb la mà i vaig saber que havia de pronunciar unes paraules. Tots em miraven.

No se m'acudia res. Els ulls em van pujar pel coll fins al cap. Em vaig tancar la boca amb la mà i em vaig mossegar els dits. Al dors de la mà se'm veia la marca de les dents, unes dents càlides. Per les comissures dels llavis, la sang em va degotar fins a les espatlles.

El vent m'havia arrencat una de les mànigues del vestit, que flotava, lleugera i negra, per l'aire.

Un home va repenjar el seu bastó en una pedra grossa, va apuntar amb un fusell i va disparar a la màniga. Quan va caure a terra davant la meva cara, era plena de sang. El seguici mortuori es va posar a aplaudir.

Tenia el braç nu i vaig sentir com es petrificava en entrar en contacte amb l'aire.

El predicador va fer un senyal i els aplaudiments van emmudir.

Estem orgullosos de la nostra comunitat. La nostra habilitat ens protegeix de la ruïna. No ens deixem insultar, va dir. En nom de la nostra comunitat alemanya seràs condemnada a mort.

Tots em van apuntar amb els seus fusells. Al meu cap va ressonar una detonació eixordadora.

Vaig caure, però no vaig tocar a terra. Em vaig quedar surrant de través per damunt dels seus caps i vaig anar obrint suaument les portes.

Ma mare havia buidat totes les habitacions.

A l'habitació on havia estat de cos present el cadàver, ara hi havia una taula llarga. Era una taula de carnisser. Al damunt hi havia un plat blanc i buit i un gerro amb un ram desfullat de flors blanques.

La mare duïa un vestit negre i transparent i tenia a la mà un ganivet enorme. La mare es va acostar al mirall i es va tallar amb el ganivet enorme la gruixuda trena grisa. Després la va dur fins a la taula amb totes dues mans i va ficar una de les puntes dins del plat.

Aniré tota la vida vestida de negre, va dir.

Va encendre una de les puntes de la trena, que anava d'una punta a l'altra de la taula. La trena va cremar com una metxa. El foc llepava i devorava.

A Rússia em van rapar el cap. Era el càstig més lleu, va dir. Les cames no em tenien, de gana. A la nit em ficava arrossegant-me en un camp de naps. El guàrdia tenia un fusell. Si m'hagués vist, m'hauria matat. Al camp no se sentia cap mena de soroll. Era final de tardor, i les fulles dels naps estaven negres i enganxades per les glaçades.

Ja no veia la mare. La trena continuava cremant. L'habitació era tota plena de fum.

T'han matat, va dir la meva mare.

Ja no ens vèiem de tant de fum que hi havia a l'habitació.

Vaig sentir les seves passes molt a prop meu. Vaig intentar agafar-la estirant els braços.

De sobte, la seva mà ossuda se'm va enganxar als cabells i em va sacsejar el cap. Jo em vaig posar a cridar.

Vaig obrir de cop i volta els ulls. L'habitació girava. Jo estava estirada en una esfera plena de flors blanques desfullades, presonera.

Llavors vaig tenir la sensació que tot el bloc d'habitatges bolcava i es buidava per terra.

Va sonar el despertador. Eren dos quarts de sis d'un dissabte al matí.

EL BANY SUABI

És un dissabte al vespre. L'escalfador té la panxa molt calenta. La finestreta de ventilació està tancada hermèticament. La setmana anterior, l'Arni, de dos anys, s'havia constipat a causa de l'aire fred. La mare renta l'esquena del petit Arni amb uns pantalons descolorits. El petit Arni agita els braços. La mare treu el petit Arni de la banyera. Pobra criatura, diu l'avi. Les criatures tan petites no s'han de banyar, diu l'àvia. La mare es fica a la banyera. L'aigua encara és calenta. El sabó fa escuma. La mare es frega uns fideus grisos del coll. Els fideus de la mare suren a la superfície de l'aigua. La banyera té una vora de color groc. La mare surt de la banyera. L'aigua encara és calenta, crida la mare al pare. El pare es fica a la banyera. L'aigua és calenta. El sabó fa escuma. El pare es frega uns fideus grisos del pit. Els fideus del pare suren juntament amb els fideus de la mare a la superfície de l'aigua. La banyera té una vora de color marró. El pare surt de la banyera. L'aigua encara és calenta, crida el pare a l'àvia. L'àvia es fica a la banyera. L'aigua és tèbia. El sabó fa escuma. L'àvia es frega uns fideus grisos de les espatlles. Els fideus de l'àvia suren juntament amb els fideus de la mare i els del pare a la superfície de l'aigua. La banyera té una vora de color negre. L'àvia surt de la banyera. L'aigua encara és calenta, crida l'àvia a l'avi. L'avi es fica a la banyera. L'aigua és glaçada. El sabó fa escuma. L'avi es frega uns fideus grisos dels colzes. Els fideus de l'avi suren juntament amb els fideus de la mare, els del pare i els de l'àvia a la superfície de l'aigua. L'àvia obre la porta de la cambra de bany. L'àvia mira la banyera i no veu l'avi. L'aigua

negra vessa per damunt la vora negra de la banyera. L'avi deu ser dins de la banyera, pensa l'àvia, i tanca darrere seu la porta de la cambra de bany. L'avi fa sortir l'aigua bruta de la banyera. Els fideus de la mare, del pare, de l'àvia i de l'avi giren al voltant del desguàs.

La família suàbia, acabada de banyar, s'asseu davant de la pantalla del televisor i espera la pel·lícula del dissabte al vespre.

LA MEVA FAMÍLIA

La meva mare és una dona que sempre va tapada.

La meva àvia és cega. En un ull té cataractes, i en l'altre, un glaucoma.

El meu avi té una hèrnia escrotal.

El meu pare té un fill d'una altra dona. No conec ni la dona ni l'altre fill. L'altre fill és més gran que jo, i la gent diu que per això jo sóc d'un altre home.

Per Nadal, el meu pare fa regals a l'altre fill i diu a ma mare que l'altre fill és d'un altre home.

El carter sempre em porta cent leus per Cap d'Any i diu que me'ls envia sant Nicolau. Però ma mare em diu que jo no sóc d'un altre home.

La gent diu que la meva àvia es va casar amb el meu avi per les terres, que estimava un altre home i que hauria estat millor que es casés amb l'altre home, perquè amb l'avi eren parents tan propers que allò va ser un veritable encreuament consanguini.

Hi ha una altra gent que diu que ma mare és filla d'un altre home i que el meu oncle és fill d'un altre home, però no pas del mateix altre home, sinó d'un de diferent.

Per això, l'avi d'un altre fill és el meu avi, i la gent diu que el meu avi és avi d'un altre fill, però no pas del mateix altre fill, sinó d'un de diferent, i que la meva besàvia va morir molt jove, aparentment d'un refredat, tot i que la seva mort no va ser pas natural, que de fet va ser un suïcidi.

I hi ha una altra gent que diu que allò va ser una cosa ben diferent d'una malaltia i d'un suïcidi, que de fet va ser un assassinat.

Quan la besàvia es va morir, el besavi es va casar de seguida amb una altra dona que ja tenia un fill d'un altre home amb qui no estava casada, tot i que sí que estava casada i, després d'aquest altre matrimoni amb el meu besavi, va tenir un altre fill de qui la gent diu que també és d'aquest altre home, i no pas del meu besavi.

Cada dissabte, any rere any, el meu besavi viatjava a una petita ciutat que era un balneari.

La gent diu que en aquella petita ciutat tenia relacions amb una altra dona.

Fins i tot el veien en públic agafant de la mà un altre fill amb qui fins i tot parlava una altra llengua.

No el van veure mai amb aquella altra dona, però la gent deia que no podia ser res més que una prostituta del balneari, perquè el meu besavi no es deixava veure mai en públic amb ella.

La gent diu que cal menysprear un home que té una altra dona i un altre fill fora del poble, que això és molt pitjor que l'encreuament consanguini, que això és una veritable vergonya.

TERRES BAIXES

Les flors de color lila al costat de les tanques, la malva amb el seu fruit verd entre les dents de llet dels infants.

L'avi, que deia que la malva et fa tornar beneit, i que no es pot menjar. I no deus pas voler tornar-te beneita, oi?

L'escarabat que se'm va ficar a l'orella. L'avi em va tirar esperit de vi a l'orella perquè l'escarabat no se'm fiqués al cap. Em vaig posar a plorar. El cap em cremava i em brunzia. Tot el pati va començar a girar i, al mig, l'avi, gegantí, també girava.

S'ha de fer, va dir l'avi: si no, l'escarabat se't ficarà al cap i et tornaràs beneita. I no deus pas voler tornar-te beneita, oi? Les flors d'acàcia als carrers del poble. El poble nevat amb els ruscós a la vall. Jo em menjava les flors d'acàcia. Tenien com una trompa dolça a dins. La mossegava i la tenia una bona estona a la boca. Quan me l'empassava, ja en tenia una altra entre els llavis. Hi havia moltíssimes flors al poble, no te les podies pas menjar totes.

Les flors d'acàcia no s'han de menjar, deia l'avi, tenen a dins unes mosquetes negres que, si se't fiquen a la gola, et deixen muda. I no deus pas voler quedar-te muda, oi?

El llarg camí amb les vinyes silvestres, els grans de raïm de color de tinta es couen al sol sota la seva pell finíssima. Faig pastissos de sorra, trinxo totxos i els converteixo en pebre vermell, m'omple de rascades la pell dels artells, i la coïssor m'arriba fins als ossos.

Nines de blat de moro, amb trenetes de beina de panotxa. Els pèls de panotxa de blat de moro tenen un tacte aspre i fred.

Juguem a pares i mares als graners, ens estirem a la palla l'un al costat de l'altra o l'un damunt de l'altra. Tenim la roba apilada entre nosaltres. De vegades ens traiem els mitjons i la palla ens punxa les cames. Ens tornem a posar els mitjons d'amagat i, quan caminem, tenim palla a la pell que ens pica els peus.

Cada dia tenim fills, fills-panotxa al galliner, fills-ninot a l'escala del galliner, i els seus vestits onegen quan el vent travessa les fustes.

Fiquem els gatets dins d'uns vestits de nina, els lliguem al bressol i els bressolem perquè s'adormin. Jo els canto cançons de bressol i els balancejo fins que es maregen. La pell se'ls estarrufa sota la roba i tenen els ulls inflats i la mirada tèrbola, i els comença a sortir bava i vòmit lletós dels musells.

L'avi talla els cordills i deixa anar els gatets. Encara fan tentines una estona; després la pell se'ls torna llisa un altre cop, tot i que continuen caminant com damunt d'un espai buit, sense tocar a terra, sense vida, amb la mirada perduda en l'horitzó estiuenc.

Les papallones surten volant dels ceps i ballen per damunt del pati.

Cacem papallonetes de la col amb venes trencadisses a les ales. Esperem sentir-les xisclar quan les travessem amb agulles de cap, però no tenen ossos al cos, són lleugeres i només poden volar, i amb això no n'hi ha prou, quan és estiu pertot arreu.

Esvoletegen a les agulles de cap fins que moren.

Els suabis anomenen carronya els cadàvers dels animals. Però una papallona no es pot convertir en carronya: es descompon sense podrir-se.

Mosques a la palangana, un brunzit ofegat i enfollit de ventiladors a la galleda de la llet agra. Mosques damunt la superfície grisa de l'aigua sabonosa de la palangana. Uns ulls grossos, l'agulló estirat que es clava a l'aigua, unes potetes finíssimes que s'agiten amb ràbia.

Aviat arriba la darrera convulsió i les bestioles es queden immòbils damunt la superfície, cada cop més lleugeres a causa de la mort.

Per cada papallona em queden enganxades dues gotes de sang sota les ungles dels dits. El cap arrencat de la mosca em cau de la mà a terra com la llavor d'una mala herba.

L'avi ens deixava jugar.

Només s'ha de deixar viure les orenetes, són animals útils, ens deia. I feia servir la paraula *perjudicial* per a les papallones de la col i *carronya* per a la gran quantitat de gossos morts.

Les erugues, que abans eren papallones, surten de les crisàlides. Crisàlides enganxades a les estaquets de les vinyes, com flocs de cotó fluix cec.

I d'on va venir la primera papallona, avi? Para de preguntar beneiteries, això no ho sap ningú, i vés-te'n a jugar.

Les nostres nines d'anar a dormir amb els seus vestits nets i emmidonats damunt dels llits dels dormitoris buits.

Des de la nit de noces de la mare, ningú no ha tornat a respirar en aquests llits.

I aleshores estàvem tan cansats que el teu pare, després de vomitar al vàter, es va adormir de seguida. No em va tocar en tota la nit, va dir la mare, va fer una rialleta i es va quedar callada.

Era el mes de maig, i aquell any ja teníem cireres. La primavera havia arribat molt aviat. Vam anar a collir cireres, el teu pare i jo, i mentre en collíem, ens vam barallar i no vam dir-nos ni una paraula en tot el camí de tornada. El teu pare tampoc no em va tocar mentre collíem cireres en aquell vinyet immens i solitari. Va estar tota l'estona palplantat al meu costat sense parar d'escopir pinyols de cirera humits i llefiscosos i, en aquell moment, vaig saber que em clavaria moltes pallisses en aquesta vida. Quan vam arribar a casa, les dones del poble ja havien omplert cistells sencers de pastissos i els homes ja havien sacrificat un magnífic

vedell. Les peülles eren damunt dels fems. Les vaig veure quan vaig entrar al pati pel portal. Me'n vaig anar a plorar a la golfeta perquè ningú no em veiés, perquè ningú no sabés que no era una núvia feliç. En aquell moment vaig voler dir que no em volia casar, però havia vist el vedell mort, i l'avi m'hauria matat.

Un atac de tos sacseja el cap de la mare i li fa saltar saliva de la boca mentre el coll se li arruga. El té curt i gruixut. Temps enrere devia ser bonic, abans que jo existís.

Des que jo existeixo, els pits de la mare són flàccids; des que jo existeixo, la mare té les cames malaltes; des que jo existeixo, a la mare li penja la panxa; des que jo existeixo, la mare té morenes i les passa magres i gemega al vàter.

Des que jo existeixo, la mare parla de la meua gratitud com a filla i es posa a plorar, i amb les ungles dels dits d'una mà es grata les ungles de l'altra mà. Té els dits durs i plens de clivelles.

Només quan compta diners els té llisos i àgils com les aranyes quan teixeixen la teranyina.

La mare guarda els diners al dormitori, al tub de l'estufa de rajoles. El pare sempre li demana diners quan vol comprar alguna cosa. I cada dia vol comprar alguna cosa i li demana diners, perquè tot costa diners. I la mare li pregunta cada vespre què n'ha fet, dels diners, QUÈ CARAM N'HA TORNAT A FER, de tots aquells diners.

Quan la mare va a agafar diners, no aixeca les persianes de les finestres. Encén el llum de l'habitació en ple dia, i al canelobre de cinc braços només funciona una bombeta que fa una claror esmorteïda. Els altres quatre braços són cecs.

La mare parla en veu alta mentre compta els diners per tal de poder percebre millor els bitllets amb les mans. Compta tota l'estona bitllets de cent leus i, de tant en tant, s'escupa a les puntes dels dits.

Té les mans clivellades i a l'estiu se li posen verdes com les plantes de l'hort.

Els vespres de primavera, quan ve d'arrencar cards, la mare em porta vinagrelles a la butxaca i, a l'estiu, un enorme gira-sol.

Jo me'n vaig al pati interior i em menjo les llavors amb les gallines mentre penso en el conte en què una nena primer donava menjar als seus animals i després menjava ella. I la nena es va convertir més endavant en princesa, i tots els animals l'estimaven i l'ajudaven. I un dia, el fill ros i ben plantat d'un rei s'hi va casar i van ser la parella més feliç del món.

Les gallines s'havien menjat totes les llavors de terra i miraven el sol amb el cap tort. El gira-sol estava buit i el vaig trencar. A dins tenia una polpa blanca i esponjosa que picava a les mans.

Si se't fica una abella a la boca, et mors. Et pica al paladar i el paladar se t'infla tant que al final t'ofegues, deia l'avi.

Mentre collia flors, no deixava de pensar que no havia d'obrir la boca. Només de tant en tant em venien ganes de cantar, però serrava les dents i escanyava la cançó. Llavors em sortia un brunzit dels llavis i mirava al meu voltant per veure si aquell brunzit feia venir alguna abella, però no se'n veia ni una enlloc.

Però jo volia que en vingués una i continuava brunzint per demostrar-li que no se'm podia ficar a la boca.

Dues trenes rígides i separades. Dos trossos de tela entrellaçats.

Les beines de panotxa arrencades fins a l'arrel, blanques, amb venes aspres i vermelloses que adquireixen un to més fosc a les puntes i sobresurten de les beines.

Les beines són esfilagarsades a consciència fins que tenen l'aspecte de cabells. La meva preciosa nina de blat de moro, la meva nena bona, muda i sense coll, sense braços, sense cames, sense mans, sense rostre.

Jugo amb els seus cabells clenxinats.

Arrenco dos grans de blat de moro, dos forats com una mirada absent. Arrenco tres grans seguits, l'un al costat de l'altre, i després tres en sentit descendent, i observo la boca rígida i el nas excavat.

Una nina de cara rodanxona. Quan caigui a terra, o quan s'assequi, li cauran més grans del cos i tindrà un forat a la panxa, o tres ulls, o una enorme cicatriu al nas o a la galta, o els llavis mossegats. I tindrà molts germans. Jo seré de tant en tant la seva germana.

L'herba de les nines s'escampa des dels camps fins al poble. A l'entrada del poble, trabuco els sèpals verds perquè no cobreixin i ofeguin el poble quan la gent estigui distreta.

Vaig cap al poble i, en algun punt, enmig de l'herba, dic: aquest és el límit del poble. El límit no és una línia, però existeix, i el formen un munt de plantes verdes.

Les tiges de les gramínies són transparents com l'herba. Si hi mires a través, veus que l'estiu és trencadís.

Des dels camps, el poble sembla un ramat de cases pasturant entre els turons. Tot sembla proper, però quan t'hi dirigeixes no hi arribes mai més. Mai no he pogut entendre aquestes distàncies. Jo sempre he anat darrere dels camins, tot avançava davant meu. Només tenia pols a la cara. I enlloc no es veia el final.

A la sortida del poble et trobes les cornelles que, de tant en tant, picotegen el buit.

Seguint la vall, entre la pols grisa del camí veïnal, els caps vermells de les englantines pateixen insolació mentre, al costat, els aranyoners romanen blaus i freds, amb les fulles empastifades pels excrements calcaris dels ocells canors.

Sempre canten la mateixa cançó. Quan se'n van, la cançó també emmudeix, i l'únic que queda és la mateixa merda blanca pertot arreu. Al poble no se senten els ocells cantaires: no s'acosten a les cases perquè al poble hi ha molts gats, la majoria

procedents dels encontorns. I hi ha també exactament el mateix nombre de gossos. Els gossos arrosseguen les panxes per l'herba i deixen anar gota a gota els seus pixums càlids pels camins. Tenen la pell pelada.

Quan caminen, balancegen els caparrons punxeguts, on giren uns ulls d'ocell aquosos i inexpressius. Sempre hi ha por, en aquests ulls de gos, en aquests cranis de gos. Els gossos reben puntades de peu tant dels homes com de les dones. Però les de les dones no són tan dures a causa del material de les sabates que porten.

Els homes porten unes sabates altes i dures: els peus s'hi enfonsen fins al coll i queden lligats per damunt de les llengüetes amb uns cordons gruixuts i aspres.

Aquestes puntades de peu maten de seguida els gossos, que es queden dies sencers cargolats o estirats i rígids al costat dels camins, i empudeguen l'aire sota els eixams de mosques.

Les fulles arrugades volen per l'aire com fongs invisibles.

I quan els arbres fruiters es posen malalts, els homes del poble diuen que ja tornen a tenir el maleit fong del bosc. I preparen les seves injeccions verinoses de color verd brillant, que fan sortir butllofes a les fulles i en cremen els nervis. Llavors les fulles queden aspres i foradades com coladors. I a la vora ratada de les fulles, les aranyes enganxen les blanques teranyines.

Les algues han tenyit el fang de color verd.

Les mosques brunzeixen entre el plomatge greixós de les oques.

Quan la pluja, que a l'estiu podreix la fusta, estova la terra, es pot veure com de profunds són els camins i com d'escorrancada ha quedat la terra.

Aleshores les vaques porten unes grans sabates informes de fang quan travessen els portals de les cases. Se sent l'olor d'herba a les seves panxes. Les boles d'herba que els tornen a pujar per la gola després de la primera mastegada em fan mal al pit.

Les vaques masteguen amb un posat absent i els ulls embriacs de tanta pastura. Cada vespre tornen al poble amb aquests ulls embriacs.

Un dia, la nostra vaca em va portar damunt les banyes i va saltar amb mi la séquia. Allà, em va deixar caure en una rodera profunda i em va passar per sobre. La seva mamella esquixada d'excrements semblava a punt de trencar-se.

La vaig seguir amb la mirada. Darrere d'ella va panteixar una estona l'aire calent. La carn em picava a les pelades que tenia als genolls, i vaig tenir por que aquell dolor m'impedís continuar vivint, tot i que sabia que encara era viva perquè els genolls em feien mal. Vaig tenir por que la mort m'entrés al cos per les ferides dels genolls, i hi vaig posar de seguida les mans al damunt.

I com que encara era viva, va venir l'odi.

I vaig voler foradar amb els ulls el seu enorme ventre pelut i remenar amb les mans els seus budells calents i enfonsar-hi els braços fins als colzes.

El bec de cigonya encara guardava la pluja del dia abans als nervis aspres de les fulles. Em vaig rentar amb la seva aigua terrosa i aquell vespre tenia les galtes vermelles de debò, i vaig comprovar al mirall com m'anava tornant cada cop més bonica.

I quan vaig dur la vaca a la vall amb el meu odi, em vaig posar a buscar el bec de cigonya més alt de tota la vall. Em vaig despullar al costat de la planta, i aquest cop em vaig rentar tot el cos mentre la vaca enfonsava el cap quadrat a l'herba, amb la carcassa ossuda del cul al meu davant. La vaca es va girar i em va mirar amb uns ulls insuportablement grossos. Aquella mirada em va fer esborronar. Fins i tot el bec de cigonya es va estremir i es va tornar més i més alt i aspre. Llavors em vaig vestir de seguida.

Quan se'm va assecar la pell, es va tensar i es va tornar com de vidre. Vaig sentir com tot el meu cos s'embellia i em vaig

posar a caminar amb molta cura perquè no es trenqués. Els brins d'herba semblaven apartar-se dòcilment davant dels meus peus, i em va agafar por que em tallessin.

La meua manera de caminar feia pensar en els llençols emmidonats de l'àvia. La primera nit que hi vaig dormir, cruixien amb el més petit moviment, i vaig pensar que era la meua pell, la que cruixia.

De vegades em quedava quieta, però els cruixits encara se sentien. I em va agafar por que se m'hagués ficat al dormitori aquell home alt que s'havia comprat una casa als afores del poble, que ningú no sabia d'on havia vingut, però de qui tothom sabia que no havia d'anar a treballar perquè havia venut el seu esquelet gegantí al museu i cada mes en cobrava diners a canvi.

Aquest home va passar unes quantes nits a la meua habitació. Contínuament el veia darrere les cortines, sota el llit, darrere de l'armari, a l'estufa de rajoles.

Quan, a la nit, la por em feia passar la son, quan m'aixecava i palpava els mobles a les fosques i no el trobava, sabia de totes maneres que aquell home era allà.

Al matí només hi havia unes quantes papallones nocturnes enganxades al sostre, d'aquelles polsegoses i de color marró que al vespre s'estavellaven a la pantalla del llum.

Jo les agafava. Un polsim terrós se m'enganxava als dits i, als llocs on les havia tocadés, les ales es tornaven transparents. Quan les deixava anar, les papallones encara esvoletegaven una estona sota els meus genolls. Ja no podien volar més alt, i jo les trepitjava amb la sabata per tal d'alliberar-les. Llavors esclatava un ventre ple i vellutat i un suc blanquinós s'escampava per terra. El fàstic se m'enfilava des de les sabates i m'estrenyia el coll com uns cordills, amb unes mans seques i fredes com les dels vells que havia vist en uns llits amb tapes davant dels quals la gent resava asseguda en silenci.

A les velles els tremolava la barbeta per damunt del nus rígid dels mocadors de cap. Jo veia com una bava entre les seves pestanyes esclarissades i no entenia el sentit de les seves llàgrimes.

D'aquells llits, l'àvia en va dir que eren taüts, i dels que hi jeien, que eren morts. I mentre ho deia, es va pensar que jo no entendria la paraula. La vaig entendre sense haver-la sentida mai abans. La vaig portar amb mi uns quants dies i veia un cadàver en cada tros de pollastre que hi havia a la sopa, i l'àvia no em va tornar a portar a veure morts.

Però quan els dies feiners a la tarda se sentia música al poble, jo sabia que s'havia tornat a morir algú.

No entenia per què la mort es quedava sempre darrere de les parets de les cases i mai no es podia veure, o només ho feia quan ja havia acabat la feina, encara que hi haguessis viscut tota la vida al costat.

Un dia un home es va morir al mig del camp: un llamp l'havia matat. Va ser el primer marit d'aquella dona que després es va casar amb el seu cunyat, que quan el cunyat es va morir d'una malaltia dels pulmons, durant molts anys es va quedar sola perquè ningú més no s'hi va casar i que després, en fer-se gran el seu fill, que s'assemblava al drapaire que passava pel poble cada estiu i era l'únic que tenia flocs de cabells grisos sota les temples, es va casar amb un home d'un poble veí, que encara viu i va haver de dur ell mateix a batejar el seu fill perquè ningú no en volia ser el padrí, ja que tots creien que la mort també s'emportaria qui toqués el fill d'aquella dona.

Més tard, quan me'n vaig anar a la ciutat, vaig veure la mort al carrer, quan encara no havia acabat la feina.

Allà les persones queien damunt l'asfalt, gemegaven, s'estremien i no eren de ningú. I després venia una altra gent que els prenia els anells i els rellotges de polsera quan les mans encara no estaven del tot rígides i arrencaven a les dones els collarets d'or

del coll i les arracades de les orelles. Els lòbuls se'ls esquinçaven i ben aviat deixaven de sagnar.

Una vegada em vaig quedar sola amb un mort desconegut. I després d'haver-lo mirat massa estona, vaig pujar plorant al primer tramvia que passava, que em va portar a un barri que desconeixia. A l'última parada, el revisor em va fer baixar al costat mateix d'un arbre.

Al camí de tornada, tots els carrers estaven tapats amb parets gruixudes.

Jo mirava els blocs d'habitatges com des del fons d'un abisme i em deia que, al meu poble, els morts no es queden tirats pels carrers, sinó que jeuen en aquells llits amb tapes davant dels quals la gent resa asseguda i en silenci.

I els morts es queden encara durant un temps a casa. Només quan les vores de les orelles se'ls tornen verdes per la descomposició, la gent deixa de plorar i se'ls emporta del poble.

I diuen que l'últim mort protegeix el cementiri fins que es mor el següent.

Xisclets de salamandres en un niu que sembla un grapat de pèl de panotxa reblanit. A cada ratolí nu li traspuen els ulls enganxosos. Unes potetes primes com fils molls i els dits torts.

La pols plovisqueja de l'empostissat.

Et deixa les mans seques i se t'enganxa al rostre de tal manera que et sents com si et deshidratessis.

Cistells de vímet trenat amb dues nanses que t'enceten els palmells de les mans. T'hi surten durícies i unes butllofes calentes i dures en què batega el dolor.

Els ratolins vells són grisos i encoixinats, com si tota la vida només haguessin rebut carícies. Corren amunt i avall silenciosament i arrosseguen llargs cordills rodons darrere seu. I tenen el

cap tan petit com si des d'aquella closca ho haguessin de veure tot punxegut, estret i pla.

Mira el mal que fan, diu la mare. Tots aquells garbissos d'allà eren blat de moro, i se l'han menjat tot.

Sota una panotxa surt un nassarró que ensuma i després brillen dos ulls.

La mare ja té una panotxa a la mà i li clava una patacada al cap. Se sent un xiscle i un fil de sang raja del nas de la bestiola. Tan poca vida que fins i tot la sang és pàl·lida.

El gat s'acosta i posa el ratolí de panxa enlaire i de boca terrosa, fins que deixa de bellugar-se.

Avorrit, el gat li arrenca el cap, que li carrisqueja entre les dents. De tant en tant se li veuen els ullals mentre mastega. Després se'n va llepant-se els bigotis. I el ventre del ratolí es queda allà, gris i flonjo com el son.

Està tip, diu la mare. És el quart que li he caçat avui. Ell ja no pot caçar-ne. Se li fiquen entre les potes i el gandul s'adorm.

Els cistells es van omplint de blat de moro. El graner sembla cada cop més gran. Quan estigui buit del tot, és quan es veurà més enorme.

Les panotxes de blat de moro em rodolen a la mà i cauen dins del cistell totes soles.

El palmell de la mà només fa mal quan és buit. Mentre dura el fregadís del blat de moro, ja no sento el dolor: és tan gran i intens que es mata a si mateix. Sents com un formigueig i després deixen d'existir la mà, el canell i els dits.

Agafó les panotxes per sota. Obro un camí perquè els ratolins fugin. I la por em fa un nus gruixut a la gola, un nus gruixut d'alè.

Dos ratolins s'enfilen per la paret de fusta. La mare els clava dues patacades i tots dos cauen a terra.

El gat arrenca dos caps i les seves dents carrisquegen.

És octubre, i a l'octubre és la festa de la consagració de l'església.

El fill dels veïns va disparar per mi en una parada de tir al blanc.

En unes planxes de llauna hi havia dibuixats una gallina, un gat, un tigre, un nan i una nena. El nan tenia barba i s'assemblava a sant Nicolau.

L'home de la parada de tir només tenia un braç. Va agafar els diners que jo li vaig donar posant-me de puntetes. Va carregar un fusell amb la mà i el genoll i el va allargar al meu caçador.

El meu caçador va apuntar. Cap on vols que dispari?, em va preguntar. Vaig resseguir amb la mirada les planxes de llauna.

La nena, dispara a la nena, vaig dir.

I va mig aclucar els ulls amb tanta energia que tot el seu rostre va adoptar el posat sorrut i sever d'un veritable caçador.

Va disparar i va tombar la planxa de llauna, que es va quedar una estona balancejant-se abans de quedar-se quieta. La nena es va quedar cap per avall.

Bona punteria, va dir l'home de la parada. Trieu alguna cosa que us agradi.

En un cordill hi havia penjades ulleres de sol, cadenetes, nines amb vestits encarcerats de goma escuma i carteres amb fotos de dones despullades a la part de fora.

Damunt del taulell hi havia saltamartins i ratolins. Un dels ratolins es veia especialment matusser, i me'l vaig emportar.

Era de color gris fosc, tenia el cap quadrat, unes orelles esparracades, una cua de cuiro i, sota la panxa, un rodet amb un llarg fil blanc. A la punta del fil hi havia una anella de metall brillant.

Em vaig posar el ratolí al palmell de la mà i vaig ficar la punta del dit per l'anella. Després vaig apartar la mà.

El ratolí va caure bronzint a terra i va descriure un gran arc.

Jo en vaig seguir la trajectòria, amb expressió tensa.

Es va posar a caminar de manera desmanegada.

Quan es va aturar, em vaig posar a riure a intervals breus.

Llavors vaig tornar a enrotllar el fil, em vaig posar el ratolí de nou al palmell de la mà i vaig ficar la punta del dit a l'anella. Després vaig apartar la mà.

El ratolí va caure bronzint a terra i va descriure un gran arc, va tornar a caminar de manera desmanegada i jo vaig tornar a riure.

Vaig riure fins al capvespre, quan les bombetes es van encendre al poble.

Va començar la música. Les parelles van seguir el primer dansaire. Els infants saltironaven darrere del seguici pel camí veïnal, tot i que no es veien a causa de la polseguera. Jo sentia el xivarri que feien. A les cantonades ballaven en cercle, giraven un munt de vegades i després continuaven saltironant.

Amb el ratolí a la mà, me'n vaig anar cap a casa per la vorera. Aquella nit el ratolí va dormir al costat del meu llit, a l'ampit de la finestra.

La vall on creixen les dures pomes amargues que al final de la tardor encara no han madurat. Tenen les tiges llargues i flexibles com el vent.

Quan hi ha gebre, els surten les primeres pigues transparents als rostres verds, i la pell de les pomes exhala l'olor de l'herba alta i tallant, i un s'adona de la profunditat de la vall.

A l'hivern jo em menjava aquestes pomes.

La mare en va ficar una plata plena al tub calent de l'estufa de rajoles. Quan les va treure i feia estona que eren damunt la taula, encara es coïen, i un suc enganxós regalimava de la plata.

Tots ens vam asseure al voltant de la taula i ens vam posar a menjar. A l'habitació no se sentia res més que el tic-tac del rellotge de paret, les nostres queixalades i el foc de l'estufa. Les pomes s'enganxaven al cul de la plata i, quan les agafaves amb la mà, se t'hi escampaven tot de fils de sucre que no marxaven fins que no t'havies acabat de menjar la poma.

Jo em podia arribar a menjar cinc pomes seguides. Després tenia mal de panxa. Però em llançaven a la cara la seva olor i, quan les tenia a la mà, sentia a la pell que s'havien tornat mansoies com pomes domèstiques.

El pare sempre menjava més pomes que jo. Se les menjava amb el cor i tot i no tenia mai mal de panxa. I quan se les havia menjades, escopia les llavors a la seva mà peluda i mossegava la llarga tija de color marró fins que, per una punta, semblava una escombria.

Llavors tirava les llavors i la tija rosegada al foc.

Nevava a la vall. Havia caigut un munt de neu i, durant la nit, el paisatge havia desaparegut.

Els cotxes que sortien del poble es desviaven dels camins. Unes enormes cornelles negres esgratinyaven la neu per desenterrar els seus nius. Els arbres, pelats i transparents, es congelaven al cel.

Els núvols s'apilotaven per arrecerar-se del gebre. Esbarts d'oqueques blanques eixordaven amb la seva cridòria i, tan bon punt tenien el poble sota les ales, tornava a posar-se a nevar.

I el carter, que arribava al poble cap al migdia, estava cec perquè el camí es perdia entre la neu i la neu l'enlluernava. Quan vaig obrir el diari, en va caure neu de les pàgines, i vaig veure que eren estrelles més grosses i blanques que les que queien al poble.

El carter duia a l'abric un coll ample i esparracat de fang cobert de neu.

Duia neu a la gorra, a les butxaques de l'abric, a les botes i a l'enorme cartera.

Un matí, el dia amb prou feines va poder sortir de la neu a la buidor del vent. No havia arribat cap diari. El tren s'havia ofegat a la neu i els diaris eren al tren.

I el carter només traginava neu d'un poble a l'altre.

Davant de l'edifici de correus es va buidar les botes, la gorra, les butxaques de l'abric, l'enorme cartera i es va espolsar el coll de l'abric.

Amb la neu que havia portat, n'hi va haver prou per a bastir un carter de neu.

La nit era gèlida. Als graners, els ulls brillants dels gats atiaven el foc. La neu queia damunt dels gossos vagabunds.

Vaig sentir el porc que gemegava.

La seva resistència era tan feble que les cadenes resultaven supèrflues.

Estava estirada al llit i sentia el ganivet al coll.

El tall era cada cop més profund, la carn se'm va escalfar i em va començar a bullir al coll.

El tall es va fer molt més gran que jo, més gran que el llit, cremava sota la manta, gemegava a l'habitació.

Les entranyes arrencades van rodolar per la catifa, fumejaven i feien olor de blat de moro mig paït.

Per damunt del llit, un estómac ple de blat de moro penjava d'un budell que batejava.

Quan el budell estava a punt d'estripar-se, vaig encendre el llum.

Em vaig eixugar la suor del front amb el dors de la mà.

Em vaig vestir. Les mans em tremolaven mentre em cordava els botons. Les meves mànigues i els meus camals eren com un sac. Tota la meva roba era com un sac. Tota l'habitació era com un sac. Jo mateixa era com un sac.

Vaig sortir al pati i vaig veure el cos enorme penjat del pal. A tocar de la neu sagnava un nas rodó com una conquilla. Un immens ventre blanc com el d'un peix embarassat. Un enorme mamífer ruminant.

Taques de sang a la neu. La Blancaneu tenia la pell blanca com la neu i les galtes vermelles com la sang. Neu esquitxada de sang, neu i sang damunt de set muntanyes.

Els infants escolten el conte i es palpen les galtes llises i vellutades.

[...]